

TAPOLCZAI LAPOK

EZEELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B. ÖRÖKÖSEI.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

A virrasztó Európa.

Európa ezen a héten nem igen alszik majd. Akár lövészárkokban fekszünk, őszi göröngyön, akár ruganyos drótmatrácra, tollas párnán, a fejek, a fáradt, lázas fejek nem tudnak elszunnyogni a jótékony álomtól s a szemünket csak félig tudjuk lehunyni, azon a vékonyka részen pedig, amit a két szemhéj alkot, táncoló képeket látunk, piros, kékruhás katonákat, rohamokat, csatáképeket. Ehhez az ütközethez a szívünk veri a dobot. Rohamra, előre, győzni, drága véreink. Álom és alvás: arra ráérünk később is. Nincs időnk még kinyújtózni sem a paplan alatt, mint békeidőben, amikor tárt karral öleljük az álmot. Most összehúzózkodunk, csak hogy éppen ledőlünk, szinte ugrásra készen pihenünk, mint a leopárdok, az álom ópiuma nem eléggé erős. Álomban-imetten egyre tart a háború. Minden érzékünk fájón-intenzíven működik. A várakozás idegcsigázó napjai ezek.

Mit várunk? Soha ily eseményekre nem ajzódtak még föl idegrendszerük. Minden vonalon döntés ígérkezik. Már negyven napja tart az ütközet a francia-német fronton. Ez a front most titánivá tágult, közel ezer kilométernyi vonal van tele rakva katonákkal, Belforttól Ostende-ig. A katonák lelki-állapotáról csodálatos híradások jönnek. Mélyen elsáncolva fekszenek a földalatti üregekben, a buckák előtt, amelyek a vakondutásokhoz hasonlóak s azok, akik benne vannak — bár csak vakond-életet élnek — hősiessé állják a harcot. Földpupokból csak a puszkájuk csőve mered ki. Meggémberedett tagokkal, zsibbadtan hevernek a fedezékben, negyven napja már s még egyik se fáradt, vagy csüggedt. Másutt oly közel jutott a német a franciához, hogy a szomszédos árkokból átkiabálnak egymáshoz. Pajtás, nem akarsz meghalni? Nem, kiabál a másik, vérző fejjel, csikorgó foggal. Minden félelme és boszorkányos varázsa megszűnt a halálnak. Egy külföldi haditudósító írja, hogy ezek az ellenségek már mindenre gondolnak, csak a halálra nem. A béke-halál az a borzalmas és hideg. Ez odalép ágyunkhoz és végez velünk, csak mi velünk, a tragédiánk egyéni. Olyan ez a halál, mint a kézzel szőtt szőnyeg, a perzsaszőnyeg, amelynek jelentőségét és értékét az adja, hogy hosszú napokon és éveken sok-sok szorgalmas kéz és ujj dolgozott rajta. Lassu véletlenek fonják az ágyban meghaló halálát. A háborus halál gyors, sok van belőle szinte gyári. Nem különös és nem félelmes. A katona nem vesz róla tudomást.

Antwerpen eleste óta várjuk a német légi flotta föltreállítását, amely az önző ángliusz szatócokra méri majd a döntő csapást. Zeppelinek, bombavető, páncélos léghajók hadosztálya száll át a tengeren, amely szintén nem a régi, kék és tajtékos hullámaiban most nemcsak az orkán szunnyad. Aknák vároznak az uszó vasházakra, amelyek nemsokára farkasszemet néznek egymással s egy páratlanul szilaj viadalban összemérik az erejüket. A föld úgy inog most mindenütt, mint a tenger, s a tenger annyira tele van villámmal, puskagolyóval, farkasveremmel, mint a föld.

Mi pedig, — mi, akik közvetetten részt veszünk mindezekben a harcokban is, — újra el lehetünk készülve kétheti izgalmas várakozásra, amely a mi hadseregünk döntő operációját kíséri. Izgatott lesz ez a várakozás, de grandiózus az izgalmában, a forró aggodalmában, a reszkető vágyakozásában. Hogy mi a jelentősége északi offenzíváknak, azt nem kell erre a papírra lerajzolnunk, éreztük a megszűrére érző idegeinkkel. Ami megtörténik, szentesíti azt, ami eddig történt, az okos, számító defenzívát, a taktikai fogást, amely most érik majd tetté. Bukovinától Varsóig kemény öv feszül magyar, osztrák és német katonákból. Nemsokára beszámolhatunk arról, hogy egyetlen orosz csizma se tapossa a magyar földet. Przemysl táján egy másik acél iv áll ellent az orosz haderőnek. Minden a nagy cél szolgálataiban áll. A világ leghatalmasabb armádiája, a német hadsereg keresi a mi katonáink testvérét. Itt a nagy cél, a végső leszámolás, a döntés. Emberek, akik eddig nyugodtan éltetek s hallgatók csöndes szobáikban az ingaóra ketyegését, vagy egy kanári csipegetését, ne sajnáljátok az álmot, adjátok oda a méla örömet ezért az edző, acélos látványért, ezért a sohase kínálkozó élményért, hogy mi most igazat teszünk, férfimódra változtatunk a világtörténelmen s belekapaszkodunk — mindkét kezünkkel — a rohanó küllőkbe. Ne hátra forogjon a kerék, de előre. Tanuljatok meg nem aludni, hinni, aggódni, bizni, szeretni, várni, virrasztani. Aki virraszt, az a hajnal várja.

Európa is virraszt.

A telefonbeszélgetés kiterjesztése. A háboru elején a kereskedelmi miniszter egy rendelettel beszűntette a távbeszélő forgalomban való interurbán beszélgetést s azóta más vármegyékkel nem beszélhettünk telefonon. A múlt héten e tárgyban újabb rendelet jelent meg, melyben közli a miniszter, hogy a más megyékkel való interurbán beszélgetés szeptember 26-ától kezdve újból meg van engedve.

Amiről beszélni kell.

Szabad-e most arról beszélni, hogy egy kilogramm cukor ára egy korona? Azt mondják és írják, hogy a történelem szellője zörgeti az összezsugorodó faleveleket, a csatatereken a jövő alapjait rakosgatják, hősök hősi halált halnak, az erények tündöklő csillagai szállanak föl a mennyek felé, a haza és becsület fölséges ígéi izzanak minden ajkon — lehet-e ilyenkor azon lamentálni, hogy a cukor megint drágább? Nem szentségtörés-e a nyomor dolgával bibelődni akkor, amikor a szívnek mindegyik dobbanása egy-egy hősköltemény?

Hiszen hát annak lehetne minősíteni, ha a hősköltemény kenyér, cukor, kávé s egyéb elsőrendű szükségletek nélkül meg tudna születni. A siralomnak ez a völgye azonban már úgy van berendezve, hogy a legideálisabb lelki virágok is csak úgy tudnak kihajtani, ha gyökereiket a legprózaibb dolgokkal vesszük körül.

Ezért éppenséggel nem üt el a nap színétől az olyan beszéd, amely a tojás árváltozatait a döbbenet hangján tárgyalja. Szorosan a nap krónikájához tartozik tehát, hogy egy kilogramm nullás lisztet hatvan fillérért mérnek.

Akik igen jól értik az adás-vétel nevezetű műveletet, azt állítják, hogy a tojás, liszt és még néhány élelmiszer magas árát nem a kereslet és kínálat természetes játéka szülte.

Ha a kereslet és kínálat — szabadon, mesterséges kötelekek nélkül érvényesülhetne, akkor a cukor például ma olcsóbb lenne, mint tavaly ilyenkor volt. A tojás és liszt ára pedig a múltévinél magasabb nem lenne. Hogy még sines így, ennek a spekuláció az oka. Az egy kézben összefutó áruk olyan árban kerülnek a piacra mint amilyent az egy kéz rájuk szignál. Neki a versenytől nem kell félnie, mert azt már régen lehetetlenné tette.

Az az „egy kéz”, lenne tehát a hibás. Alighanem ez az igazság. Emlékszünk rá, amikor a háboru megkezdődött s vele együtt az élelmiszerek árát is felszöktették, beszéltek róla az újságok meg is irták — hogy a főváros lefoglaltatta az „egy kéz” lisztkészleteit. Így akarta megakadályozni a kezét abban, hogy a liszt árát gusztusa szerint fölverhesse. Mi történt ezután ezzel a lefoglalással? Titok. De, úgy látszik, tökéletlen lehetett, mert ennek ellenére a nullás lisztet ma hatvan fillérnél olcsóbban nem adják. Valószínű tehát, hogy a fővárosnak az egykezi spekuláció ellen kihuzott kardja végképpen kicsorbult.

Tudvalevő, hogy nemcsak a liszt de mindenfajta élelmiszerzsora ellen szintén nagyban fente azt a kardot, eddig azonban még egyetlen uzsorát sem terített le vele. Akkor mikor először kihúzta, a miveltszörások megrettentek ugyan és nem merték a közönség vérét annyira szivni. Később amikor látták, hogy veszedelemben egyáltalán nem forognak, mesterségük a legváltozatosabb színárnyalatban kápráztatta el a közönség szemét.

Ma Budapest szegény népére — csak igen kevesen nem tartoznak ide — teljes súlylyal nehezedik az élelmiszerekkel való üzérkedés. Hasonlóképen van a vidéken is.

Alig van ma már élelmi sőt egyéb szükségleti cikk, aminek árát a háboru jelszava alatt, föl ne emelték volna, s ha a háboru tovább tart, ki tudja mily hallatlan magasra fognak emelkedni az árak? A spekulánsok a háboru jelszavával állítják, hogy az említett megjelentések a háboru természetes következményei. Nincs munkaerő, a szállítóeszközök száma megcsappant: ennek tulajdonítható a rendkívüli áremelkedés. Erre az elég gyakran előforduló érve hivatkoznak azok, akik a közönség helyzetét ki akarják használni. Ez az érve csak ürügy, de semmiesetre el nem fogadható. A hatóságoknak erkölcsi kötelessége mindezek ellen a kellő lépéseket megtenni.

Áldozunk a hősöknek!

Most, amikor az egész országban már megindult a lelkes mozgalom az iránt, hogy a sirok kivilágítására szánt összegeket a sebesülteket ápoló Vöröskereszt-egylet javára fordítsuk, innen is, onnan is hallunk hangokat, mintha ezt a szokást a katolikus egyház írná elő. Ez a feltevés azonban téves. Az egyház a külsőt mindig a belső szerint értékeli. A külsőt sem veti meg, de megköveteli, hogy mód tartassék benne. Már pedig halottak napján nem pár fillér, hanem százasok és ezresek égnék és hervadnak el gyertyában és virágban, mind csupa fölösleg, csupa fényűzés. Ez a fölösleg mindenkor megtakarítandó, ez a fényűzés mindenkor elkerülendő lett volna, de elkerülendő különösen most, a háboru idején, amikor a jótékonyosság a legfőbb társadalmi erény.

Áldozzon az idej halottak napján mindenki az élők kultuszának. Szenteljük a halottak napjának adományait a halottakra való kegyeletos emlékezéssel az élő hősök javára. A szereteteink sirhalmán évenként áldozni szokott emlékezés helyett fordítsuk pénzünket a harcsterről sebesülten vagy betegen visszaérkezett hőseinket ápoló Vöröskereszt-egylet áldozati oltárára. A sirok fényes kivilágítása és a költséges koszorúk helyett váltsuk meg a kegyelet adóját a Vöröskereszt-egylet javára. Sebesülteink megérdemlik, méltán elvárhatják ezt, kötelességünk ez velük szemben, akik teljesítették kötelességüket: hisz sebeiket mindnyájunkért, a hazáért kapták és minden

seb a hősiesség, a bátorság, a haza iránti szeretet pecsétje.

De ne álljunk meg! Ne érjük be azzal, hogy a halottak napjára szánt összeggel áldozunk! Folytassuk a megkezdett utat és áldozunk a „ma“ hőseinek minden vonalon.

Békés időkből számtalan olyan öszszeg és alap van együtt, amelyek bizonyos speciális célokat volnának hivatva szolgálni. Vannak különböző szoboralapok, legkülönbözőbb célú és irányu alapítványok, tudományos-, művészeti-, sport- és egyéb verseny- és pályadíjak, testületek, pénzintézetek, biztosító társulatok, vállalatok és magánosok jubileumi alapjai, tanulmányi és üdülési célokat szolgáló utazási alapok, kirándulási alapok stb. A célok, amikért e pénzeket összehozták, minden bizonnyal dicséretesek és béke idején a kulturális élet nagyfontosságú előmozdítói. Ámde ma, háboru idején e pénzek parlagon hevernek és semmiféle gazdasági célt sem szolgálnak: mondják ki tehát az illetékesek, mondjuk ki mindannyian és rendelje el általánosságban vagy esetről-esetre a kormány, hogy e pénzek a sebesülteket és katonabetegeket ápoló Vöröskereszt-egylet javára s az özvegyek, árvák és itthonmaradottak segítésére fordítandók. Mindazok pedig, akik e pénzeket annak idején valamely nemes célra adták, szívesen fogják tudomásul venni, hogy e komoly napokban hadsegítő célokra fordítottassanak azok az összegek, amelyekkel ők béke idején kulturális célokra áldoztak.

Ha azután majd ismét béke lesz, meg lehetünk győződve már előre is, a kultura előmozdítói friss kedvvel és ujult erővel fognak megint nemes munkájukhoz látni. Most azonban elvül szolgáljon, hogy minden rendelkezésre álló segítő forrást felhasználjunk!

Ne hagyjuk tehát a béke idején összegyűlt és felszaporodott alapokat parlagon heverni. Használjuk fel azokat okosan, a „ma“ követelményeinek megfelelően. Hiszen „ma“ igazán lényegteien az, hogy valamely nagy emberünk, akinek emlékét a jelen nemzedék szoborral szándékozott megörökíteni, néhány évvel előbb vagy később fog majd márványba faragva, vagy ércebe öntve előttük állani, mert most bizony mérhetetlenül fontosabb ennél, hogy a „ma“ hőseiről gondoskodjunk, visszaállítsuk egészségüket és megmentjük a nyomortól családjukat. Ma nincs szükség tanulmányi és szórakozási célokat szolgáló utazási alapokra, s a tudományos-, művészeti-, sport- és egyéb verseny- és pályadíjak, jubileumi alapok ma egytől-egyig neveltséges, sőt frivol anachronizmusok. Ma csak egyetlen nagy versengés létezik: a hazaszeretben, a bátorságban, a hősiességben, a harcolók, a sebesültek, katonabetegek és az itthonmaradottak segítésében való versengés s ezeknek a mai olimpiai versenyeknek legmagasabb kitüntetése, legtiszteltetreméltóbb és egyuttal egyedüli célja az olajág. Hogy pedig a béke olajágát Monarchiánk és a nagy szövetségünk nyerje el, azért folyik most

apáink, férjeink, fiaink és testvéreink vére s az ő küzdelmüket kell minden rendelkezésre álló segítőforrás felhasználásával támogatnunk mindnyájunknak.

Attól se kell tartanunk, hogy ama nemes célok, amikre fenkölt gondolkozásu emberek a szóbanlevő összegeket és alapokat annak idején szánták, a jövőben kárt fognak szenvedni, ha „ma“ a háboru okozta szükségben ezeket a felhalmozódott kincseket arra fordítjuk, ami a mai viszonyok közt a legszentebb és legszükségesebb. Ma nem a harminc éves háboru korát éljük, amikor egész generáció nem ismerte a békét s így nem is bizhatott annak eljövendő áldásaiban. Ma a háboru csak a végső eszköz arra, hogy a gonosz szomszédot, aki nem hagy bennünket békében, a békére kényszerítsük. Ki fogjuk vivni fegyvereinkkel a békét, az áldásthöz, aranykalászos békét, mely azután gondoskodni fog tudni önmagáról. Ép ezért bátran nyulhatunk „ma“ és nyulunk is kell azokhoz a pénzekhez és alapokhoz, amik béke idején halmozódtak fel: hisz ha „ma“ a háboru sebeinek enyhítésére használjuk fel azokat, ezzel csak eredeti rendeltetésüknek megfelelően a béke és kultura áldásai biztosításának szent ügyét szolgáljuk. Rajta tehát! Valósítsuk meg a gondolatot!

A VILÁGHÁBORU KÉPES KRÓNIKAJA

Előfizetési ára: negyedévre 3 K.

Példányonként 24 fillér.

Kapható:

LÖWY B. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN,
Tapolczán.

VASS GÁSPÁR

uri és női cipész
ortopädcipő-készítő

TAPOLCZA, Petöfi-utca 13.

Készít

fájós lábakra ::
:: ortopädcipőket
mindenféle ::
:: uri és női cipőt

mérsékelt árban.

A népfelkelők behívása.

Hadvezetőségünk óvatosságát és minden eshetőségre való gondoskodását semmi sem jellemzi jobban, mint a magyar és osztrák kormányok az az intézkedése, mellyel elrendelik a népfelkelésre kötelezett 1890—1878. évi születésű népfelkelők összeírását és megvizsgálását. Az egész országban bizonyos nagy megnyugvással fogadják a kormányok azt a rendelkezését, mely szükség esetén hasznos erővel frissíti fel és gyarapítja véderőnket. A háboru eddigi eseményei korántsem teszik szükségessé az újabb behívásokat, de egy óvatos hadvezetőségnek a nemzet megnyugtatása érdekében minden eshetőségre fel kell készülni, hogy elkerülje a meglepetéseket.

Az ország, mely a rája erőszakolt háborut bizalomteljes lelkesedéssel fogadta, csak helyeselni fogja ezt az intézkedést, mely egy újabb garanciája annak, hogy a háborut dicsőséges győzelemmel fogjuk befejezni.

A népfelkelők összeírásáról a következő félhivatalos közlemény ad hírt:

A Budapesti Tudósító illetékes helyen a következő közleményt kapta:

A népfelkelésről szóló 1886. évi XX. törvénycikk szerint az első osztályú népfelkelés rendkívüli szükség esetén a hadseregnek és a honvédségnek kiegészítésére igénybe vehető.

A törvénynek erre a rendelkezésére támaszkodva, a magyar kormány az osztrák kormánnyal és a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy az 1890—1878. évi születésű (24—36 éves) és katonailag még ki nem képzett népfelkelésre kötelezettek, tehát a felhívott népfelkelés első osztályába tartozó B. alosztályúakat a bekövetkező szükség esetére már most összeírta, fegyveres szolgálatra való alkalmasságuk szempontjából megvizsgálta s ha a szükség kívánja, katonai kiképzésre behívja és kiképzetés után a közshadsereg és a honvédség soraiban támadt hiányok fedezésére a hadsereg és a honvédség csapatai közt felosztja.

Az erre vonatkozó hirdetmény és kormányrendelet a legközelebbi napokban fog megjelenni.

Az említett népfelkelésre kötelezettek összeírásának folyó évi október 29-éig be kell fejezteni. A népfelkelési bemutatás szemlék pedig, amelyeknek célja annak megállapítása, hogy kik alkalmasok a népfelkelési fegyveres szolgálatra és kik nem alkalmasok, folyó évi november 16-ától december 31-éig fognak a közhírré teendő napokon megtartatni.

Hogy a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasok népfelkelési tényleges szolgálatra, vagyis katonai kiképzetés céljából mely időpontban fognak behívni, az később fog tudni adatni. Már most megjegyezzük, hogy a fiatalabb évfolyamokba tartozók behívása a későbbi évfolyambeli behívását meg fogja előzni.

Hajómenetrend a Balatonon. Folyó évi október hó 1-től október 31-ig Balatonboglár—Révfülp—Badacsony és vissza a következő menetrend lesz: Balatonbogláról—Révfülpre indul naponként délelőtt 11 óra 50 perckor és este 7 órakor. Révfülpéről—Badacsonyra indul naponként délben 12 óra 40 perckor. Badacsonyból—Révfülpére indul délután 4 óra 30 perckor. Révfülpéről—Balatonboglárra indul délelőtt 10 órakor és délután 5 óra 35 perckor. — Balatonfüred és Siófok között pedig napjában egyszer közlekedik a gőzhajó.

HIREK.

Községi gyűlés. Tapolca nagyközség képviselőtestületének 1914. évi október hó 18-án délelőtt 11 órakor tartandó gyűlése tárgysorozata: 1. Illetőségi ügyek 2. Leccapolótól történt vétel bekebelezése 3. Tóti Imre kérvénye mész eladási helyiség kijelölésért, 4. Jelentés az ispanhízi istálló átalakítási költségéről, 5. Rokob Kálmán kérelme házbér fizetés ügyben, 6. Tartalék-alap létesítésében határozat, 7. Koncz József indítványa a drágaság ügyében.

Helyettes postafőnök. Leposa Ferenc a tapolczi m. kir. posta és táviradivatal főnöke betegségi okokból szabadságra ment, amely idő alatt Palotay Ferenc keszthelyi póstatizst helyettesíti.

Megkezdődnek a tanítások. A rom. kath. elemi fiúiskolát tudvaleg emeletre építették. Az iskola most már teljesen elkészült és a tanítások holnap megkezdődnek. Mint-hogy azonban a tantestület egyik tagja katonaszolgálatot teljesít, így az előadások a rendes szokástól eltérőleg olyképpen változnak, hogy az I., III. és IV. osztály tanulói csak délelőtt 8—12-ig a II. osztály pedig naponként csupán délután jár iskolába. A tervezett két új tanítói állás betöltése a folyó tanévben, a háboru miatt elmarad. Modern palotaszerű iskolaépület hirdeti községünk kulturális haladását.

A sorozás tapolczi eredménye. A mult hét folyamán Nagykanizsán megtartott sorozás eredménye Tapolczáról: 102 ifju közül 40 vált be. — A fiatal népfelkelők vidám kedvvel tértek haza és türelmetlenül várják az október huszonhatodikát, mikor be kell rukkolni és amikor hangzik a nóta: Megy a gőzös Kanizsára, Kanizsáról...? És akik nem váltak be, azok csöndesek: mintegy restelik, hogy nem lehetnek alkalmasok, nem mehetnek el a harctérre megvédeni fiatal testükkkel, piros vérükkel a hazát.

Esküdtszéki tárgyalások. Holnap háromnapos esküdtszéki ciklus kezdődik a zalaegerszegi törvényszéken. — Az első napon Cséplő György sümegi ifju ember, rablással vádolva fog az esküdtek előtt állani. A második ügy vádlottja Kovács István nemes-tördemici lakos, akit szándékos emberölés büntetetének kísérletével, és a harmadik napon Horváth József ábrahámhegyi lakos szándékos emberölés büntetével vádolva fog a bíróság elé állani.

Pénzadomány a Vörös-Kereszt javára. Tapolczán volt Leányegyesület néhány évvel ezelőtt megszünt, gyűjtött vagyonát, 739 K 65 fillért most a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókjának adományozta. Nemesebb célra nem is adományozhatta volna a Leányegyesület vagyonát, mint az emberszeretet szolgálatában álló Vörös-Kereszt Egyesületnek, amelyért ezután is köszönetét fejezi ki a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókjának Elnöksége.

Gyógyult katonák távozása. A Tapolczára hozott sebesült katonák közül a mult héten harmincket katonát távozott el városunkból. A gyógyult katonák a nagykanizsai parancsnokságnál jelentkeztek további rendelkezésre. Az eltávozottak között többféle nemzetiségű volt, de mindegyike a hála és köszönet érzetével távozott. Halájuknak és köszönetüknek adtak kifejezést azon gondos ápolásért és a közönség jóindulatáért, amelyben Tapolczán részesültek. És méltán, mert derék katonáink nálunk fájdalmukra enyhülést, gyógyulást találtak, s ezenkívül szeretetteljes bánásmódba részesültek. Soha el nem muló hálájukat és köszönetüket ez uton is kifejezik úgy a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókjának, a kedves ápolóknak és a nagyközönségnek.

A Vörös-Kereszt új tapolczi gondnoka. A Vörös-Kereszt tapolczi fiókegyesületének elnöksége a godnoki teendőkkkel Pollák Pált bízta meg.

A király köszönete Zalamegye részvételéért. Mint emlékezetes, Zalamegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli ülése-

fejezte ki részvétét a király iránt a trónörökös-pár halála fölött. A magyar törvényhatóságok főiratára a király megleghangu köszönettel válaszolt, melyet a belügyminiszterium egy leiratában közölt Zalamegye törvényhatóságával. A miniszter leirata így szól:

Ő császári és apostoli királyi Felsege a Zalavármegye törvényhatóságának közgyűlése által Ő cs. és kir. Felsege Ferenc Ferdinánd főherceg ur és fenséges hitvese, Hohenberg Zsófia hercegasszony elhunytja alkalmából fölterjesztett részvétiratot szives köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. — Budapest, 1914. október 5-én. Némethy Károly dr. államtitkár.

A választ az alispán a legközelebbi megyegyűlésen mutatja be.

Szüret. A mult hét folyamán vidékünkön a szüretet befejezték, csak a nagyobb szőlőbirtokosoknál folyik még a szüret, amely mint már többször említettük általában gyenge közepes, azonban többen vannak, akiknek jó, sőt igen jó szüretjük van. Minőségre nézve is ilyen a szüret. A kereslet gyenge, a mult héten volt eladásokkal mégis elég szép árt értek el, mert voltak egyesek, akik 52-58 fillérért adtak el új bort.

Kisiklott mozdony. Folyó hó 17-én este 7 órakor Ukk állomásán a szénrakodó állomáson a vonat mozdonya kisiklott. Az utasok jó két órai késéssel érkeztek meg — a Tapolczáról ment segélymozdonyral — Tapolczára.

A hegymagasiak adománya. Hegymagas község áldozatkész lakosai 85 K. 65 fillért adományoztak a hadbavonult katonák részére készitendő hósapka és más melegítő ruha anyagainak beszerzéséhez, ezzel is újabb tanuságát adván hazánkért küzdő katonáink iránt érzett jóindulatuknak.

Hósapkák készítéséhez a tapolczi Irgalmas Nővérek újabban nagyobb mennyiségű gyapjufonalat rendeltek, ami néhány nap múlva megérkezik. Akik ily melegítő készítését elvállalják, jelentkezzenek a zardában.

Adományok a Vörös-Kereszt Egyesület részére. A társadalom emberbaráti tevékenysége meg nem szűnik a jótékonyaságban. Ez ösztönöz embereket a gyűjtésre és ez indít mindenkit saját erejéhez mérten az adakozásra. Újabbán ismét a következők gyűjtötték és adományozták a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókjára részére. A gyűjtők sorában valóban dicsérete méltó tevékenységet fejtett ki Tapolczán elsősorban Polgár Gyuláné, aki a vidéken eszközölt gyűjtés eredményeként igen sok fehérneműt és ágyruhát juttatott az egyesület javára. Nem kisebb elismerés illeti Saáry Gyuláné diszeli és Horváth Gyuláné balatonszepezi lakosokat. Az említettek kivül még a következők adományozták az egyesület javára. Schwarcz Emilné, Schwarcz Jenőné, özv. Markó Jozsefné, Ederer Nándorné, Szollár Gáspár, Lustig Sámuelné, Freller Adolf, Berger Vilmos, Willner Béláné, Ruszkayné, Weisz Dávidné, Hochstädter Lipótné, Dr. Buzás Dezsőné, özv. Duchon Jánosné, Nelhübel Oszkárné, Fekál Jozefin Haláp, Nagy Sándor Monostorapáti, Kemény Mór, Marton Gyula, Hirsch Dávid, Pollák Adolf, Fürst Simon, Grosz Lipótné, Marton I., Guth Soma, Berger Károlyné, özv. Csendes Jozsefné, Gaál M. Miksáné, Sándorfi Anna, Hoffmann Mór, Mandl Sándorné, Lessner Jozsefné, Lessner Mór, Buzás Dávidné, Rosenfeld Vilmosné Káptalan-tóti, Marton Adolf Káptalan-tóti, Weiszné, gróf Esterházy, Eibeschtztné, Biro Ignacné, Hirsch Jozsefné, Hajós Jenőné, Király Vilmosné, Székely Jánosné, Nagy Samuné, Jung Ádámné, Frank Bernátné, Klein Ivánné, Keszler Jenőné, Kohn Sándorné, Rónay Pálné Zalahaláp, Groszné, Kohn Mórné, Kun Dávidné, Dr. Hoffmann Lászlóné, Makkay Gézané, Lessner Lajosné, Lessner Samuné, Benedek Edéné, Kálmán Arminné, Bertha Gyula, Schäffer Sándorné, Stigliczné, Faragó Leoné, Gergelyné, Halászné, Kell Jozsefné, Weisz Sománé, Berger Manoné, Schwarcz Zsigmond, Lessner Sándorné, Glazer Sándorné, Dr. Kovács Vilmosné, Grosz Dezsőné, Keszler Zoltánné, Kulcsár Ödöné, Wohi Károlyné, Pollák Emilné, Goldmann Sándorné, Vázsonyi

Izidorné, Vigh Józsefné, Fodor Henrikné, Löbl Béláné, Ley József, Weisz Dezsóné, Weisz Jenőné, Löwy Bernátné, Weiler Kálmánné, Kohnné, Heimler Miksáné, Neményi Gézané, Pauk Izidorné, özv. Miczkiné, Steiner Zsigmond, Wolf Gyuláné, Tánczos Mihályné, Schwarcz Jakabné, Kunze Lajosné, Grünwald Samuné, Frisch Lászlóné, Steiner Ferencné, Popper Gyuláné, Kardos Ödönné, Kardos Mórné, Dr Varjas Gáborné, Lustig Ferencné, Rosner Mórné, Pajtás Henrikné, Gerő Gyuláné, Steiner Miksáné, Hochstädter Józsefné, Dobosi Elekné, Hosofné, Tatár Györgyné, Dr Hedry Sándor, Szezemszky Gyula. Ugy a gyűjtőknek, mint az adományozóknak a jótékonyág nevében köszönetet mond az egyesület elnöksége.

Felfüggesztették a gabonavámot. A gabonaneműek árának az utóbbi időben tapasztalt rohamos és állandó emelkedése, amely a kedvezőtlen termés és hadviselés folytán, részben fokozott szükséglet dacára ilyen mértékben indokoltnak nem mutatkozik, arra indította a kormányt, hogy engedve a mindinkább szaporodó ama kívánalmaknak, amelyek a gabonavámok ideiglenes felfüggesztését sürgetik és számolva a fogyasztó közönség jogos igényeivel a gabonavámok szedését felfüggeszse. Az erre vonatkozó rendelet a hivatalos lapban jelent meg. A vám felfüggesztése kiterjed a gabonaneműekre: buza, rozs, árpa, zab és őrleményekre, a kormány a fogyasztó közönség érdekében tett ez az intézkedése a mai gazdasági viszonyok között nem sérti a termelőosztályok jogos érdekeit sem és így bizonyára osztatlan megnyugvással fog fogadtatni.

Félfaru jegyek a sebesültek hozzátartozóinak. A Deli Vasut igazgatósága a Magyar Államvasutak igazgatóságával együtt félfaru jegyet engedélyezett azon családtagoknak, akik idegenben iekvő sebesültjeiket akarják meglátogatni. Családtagnak számítanak: a szülők, gyermekek, hitves, testvérek. Azt a körülményt, hogy a vasuti kedvezményes jegyet igénybe venni óhajtok valóban hozzátartozójuk látogatására utaznak, hatóságilag kell igazolni.

A háború és a zalamegyei népiszkolák. Eleinte úgy látszott, hogy a háborút a magyar népoktatás ügye is igen súlyosan meg fogja érezni. A városokban az iskolákat katonai kórházak céljaira foglalták le, s a tanítók közül igen sokan bevonultak katonai szolgálatra. A közoktatásügyi miniszter azonban a kir. tanfelügyelők segítségével mindent elkövet, hogy az iskolák ne szüneteljenek. A középiskolák országsszerte megnyitáltak, az elemi iskoláknak pedig I—III. osztályában biztosították mindenütt az akadálytalan tanítást. Zalamegyéből mintegy 200 tanítót vont el hivatásától a háború. Ennek dacára is Szirmai Miksa tanfelügyelő nagy buzgalommal sikerült a népoktatást Zalavármegyében majdnem összes községeiben biztosítani akként, hogy az I—III. osztályokban már átlag szeptember hó közepe óta teljesen rendben folyik a tanítás. Mindössze alig 35—40 községben nincs még előadás, de a miniszter intézkedése folytán ez sem fog sokáig tartani, mert a beszüntetett IV—VI. osztályoknak itthon maradt tanítói elég nagy számmal vannak ahhoz, hogy a még tanerők nélkül lévő községekben az I—III. osztályok tanítását mihamarabb megkezdhessek. Főleg Nagykanizsán van sok ilyen tanító, akiket a tanfelügyelő mind ki fog küldeni a tanító nélküli községekbe.

A tavasz fejelet. A zalaegerszegi tanfelügyelőség mostanában a vármegye összes iskolagondnokaihoz a következő kérdéseket intézte: 1. Hány tanerős az iskola? 2. A tanító katonae? 3. A tanítás mikor, hány évfolyammal és hány tanulóval kezdődött? 4. Ha szeptember 15-ike után kezdődött, úgy mivel indokolják a késedelmet. A harmadik kérdésre egyik közeli község gondnoka a következő választ adta: „A tanítás a múlt század elején kezdődött úgy 25—30 tanulóval.” — Ilyen öreg gyerekek járnak ebbe a kitűnő zalamegyei iskolába.

Büntetik az álhírek terjesztőit. Hadseregünk északon és délen győzelmes csatákban szerez becsületet fegyvereinknek. Minden

okunk meg van arra, hogy a legjobb reménységgel nézzünk a döntő küzdelmek elé; ennek dacára akadnak itthon olyanok, akik tájékozatlanságból, vagy éppen nagyképeküdségből vész híreket koholnak és terjesztenek. Ezek a hírek szájról-szájra járva még kibővülnek fantázia-szülte ijesztő részletekkel. Az ilyen mende-mondáknak semmi pozitív alapjuk nincs és azokat a higgadtan gondolkodók le is tudják szállítani az értékeikre, akik hitelt adnak a rémhíreknek, ezek körében nyugtalanságot kelthetnek a közsa híresztelések. Mivel a mai súlyos napokban a hazafias kötelesség azt parancsolja, hogy az állam minden polgára a fegyvereinkbe vetett teljes jogos bizalommal és lelkesedéssel várja a fejleményeket, a köznyugalom fenntartása megköveteli, hogy a legnagyobb eréllyel járjanak el az álhírek gyártóival és terjesztőivel szemben. E végből Sándor János belügyminiszter most rendeletet adott ki, melyben az álhírek koholását és terjesztését kihágásnak minősíti és aki ezután valótlan, vagy vész híreket kohol vagy terjeszt, azt a rendőri büntető bíróság tizennégy napig terjedhető pénzbüntetéssel fogja büntetni. — A rendelet pontjai a következők: Azt, aki a hadviseléssel kapcsolatban 1. vész hírt kohol, vagy valótlan vész hírt terjeszt, vagy 2. valakinek megbecsülését, halálát, vagy az ellenség fogságába jutását állítja vagy híreszteli, anélkül, hogy az adat valóságáról kivatalos közlésből meggyőződött volna, vagy 3. ezyéből hirt kohol, vagy olyan álhírt terjeszt, amely alkalmas arra, hogy a lakosság körében félelmet vagy ijedelmet keltsen, kihágás miatt tizennégy napig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni. E kihágás miatt az eljárás a közoktatási hatóság mint rendőri büntető bíróság hatáskörébe tartozik.

Titokzatos halál. Varga József 49 éves káptalanotói lakost két ütéstől származó sebbel holtan találták hozzátartozói. Vargát felboncolták s a vizsgálat fogja kideríteni ki volt a gyilkos.

Hogyan értelmezik a moratóriumot? Többféle fizetési kötelezettséget enyhít a moratóriumról újabb kiadott rendelet, azonban a józan ész ellen szól a moratórium olyan értelmezése mint azt egyik közeli község polgára a kántortanítóval szemben érvényesíteni akarná. Nem írjuk ide az illető község nevet, mert nem szándékozunk őket tudatlanságukért pellengére állítani, hanem annyit jóindulattal felvilágosításert hozunk, hogy a kántortanító párberé es termény szolgálmánya nem esik moratórium alá, azt meg kell fizetni. Hiszen a kántortanító fizetésének ez képezi egyik részét, ha a fizetési járulékok is moratórium alá esnek akkor a többi tisztviselő se kapnak járandóságukat. Miből élnek akkor? A népevelő és tanító kulturmunkájának tudatlan és jogtalan lebecsülése szülhet csak oly véleményt, hogy a moratórium ideje alatt a kántortanítónak nem adnak meg járandóságát. Azt hisszük, hogy ily jelzőket nem óhajtanak magukra venni. Tessek tehát a kántortanító párberét vagy gabonajárandóságát beszoigáltatni, mert az jogos, igazságos és esedékes, mert különben tudatlanságukról állítanak ki bizonyítványt s e mellett a bírósággal is lesz egy kis dolguk. A tanító fontos népe-

velői munkáját a jelenleg folyó háború vezetői is elismerik. A hadsereg győzelmének egyik tényezője a tanult, iskolázott hadseregből álló katonaság. Így a győzelem közvetve a tanítónak is érdeme, az ő munkáját tehát nem szabad lekicsinyelni.

A világtörténelem legnagyobb csatája. Régebben a csaták sokkal rövidebb ideig tartottak, mint az újabb korban. Így a rossbachi csata két óráig, a liegnitzi három óráig tartott. A Napoleoni háborúk alatt a legtovább tartott az asperni és a lipcsei csata, az első huszonnégy óráig, a második három napig. A harmadik plevnai csata mindezeket túltett, mert hatszor huszonnégy óráig tartott. A híres mukdeni csata február 27-től, március 13-ig tartott és benne 120 kilométer hosszú fronton 600.000 ember vett részt. A königrätzi csatában 450.000, a lipcseiben pedig 470.000 ember harcolt. Ezekből az adatokból is látható, hogy a lembergi csata nemcsak a leghosszabb ideig tartó csata is volt a világtörténelem összes csatái között.

Nyilvános köszönetek.

Lustig Ferenc ur, édesatyja, boldogult Lustig József halála alkalmából 75 koronát juttatott hozzám az izr. szegények közt való kiosztásra, mely adományt a szegények nevében is halás köszönetet mond

Dr Fischer Gyula
hitközségi elnök.

Lustig Ferenc ur, édesatyja elhunyt alkalmából a Tapolczai Önkéntes Tűzoltó-Egyesület céljaira 100 koronát és a tapolczai Erzsébet-Kórház javára 50 koronát adott át nekünk, mely adományokat nyilvánosan köszönettel nyugtazzunk.

Szollár Gáspár
pénztáros

Horváth Jenő
főjegyző

BUTOROZOTT SZOBA

külön bejárattal - november 1-től

kiadó.

Ugyanott egy zongora

jutányos árban eladó.

Viola-u. 3. A polg. fiúiskolával szemben,

Domaniczky Sándor fényképésznél

Legnagyobb vívmány a fűtés terén a Swoboda-féle folytonégő

AUTOMAT kályhák és kandalók

melyek lakóhelyiségek fűtésére kiválóan alkalmasak.

Prospektust kívánatra díjtalanul küld a kályhák egyedárusítója Tapolcza és vidékére

Steiner Zsigmond vaskereskedő Tapolcza

Nyomatott Löwy B. gyorsajtóján, Tapolczán.